BREDE RAAD 010

ADVIES

Contourennota armoedebeleid

Gemeente Rotterdam

ERVARINGEN VAN DE ROTTERDAMMER

COLOFON

Adviesteam Schulddienstverlening en Armoede

Bert Feikens

Carla Zonneveld

Charlotte van der Kooij

Dolf Bergwerff

Gerda Huijssen

Lia Schop

Meriem Laamairi

Rienke Jagroep

Sonja Krijgsman

U Yong Hu

Willem Lawant

Contact

Brede Raad 010
010-2680611
info@brederaad-010.nl

Volg ons ook @ Facebook en Twitter

©2019 Brede Raad 010

Inleiding

Voor u ligt het advies betreffende de Contourennota Armoedebeleid. Een grote adviesgroep van de Brede Raad 010, waaronder Rotterdammers die ervaring hebben met armoede en schulddienstverlening, heeft deze met een frisse, kritische blik doorgenomen en op basis daarvan verschillende aanbevelingen voor u. Het aantal Rotterdammers dat met armoede te maken heeft is helaas groeiende. Wij juichen het dan ook toe dat u met zoveel zorg en aandacht beleid wilt maken dat zorgt dat dit tij gekeerd wordt.

Onze adviesgroep heeft met diezelfde bedoeling kritisch meegelezen. Doelgroepen, doelstellingen en accenten hebben wij onder de loep genomen en waar nodig, aangevuld of verfijnd. Wij willen u hiermee een aantal concrete handvatten bieden, waarbij onze gezamenlijke doelstelling: het terugdringen van de armoede in onze stad, snel gevolg mag krijgen.

De Brede Raad 010 kijkt uit naar uw reactie op dit advies,

Marjolijn Masselink
Voorzitter Brede Raad 010

Inhoud

1. Aanleiding en vraag pagina 5

2. Bevindingen pagina 6

3. Tot Slot pagina 10

4. Adviezen op een rij pagina 11

1. Aanleiding en vraag

De Brede Raad 010 adviseert gevraagd en ongevraagd de gemeente over verschillende onderwerpen met betrekking tot het sociaal beleid. Uitgangspunt bij deze advisering is het gezamenlijk ontwikkelen van sociaal beleid dat zo goed mogelijk aansluit bij waar de Rotterdammers behoefte aan hebben. Onze adviezen zijn dan ook altijd gebaseerd op de ervaringen van Rotterdammers. De leden van de Brede Raad 010 onderhouden hiervoor nauw contact met de mensen uit hun omgeving, maar ook met organisaties, zoals cliëntenraden, seniorenplatforms en bewonersorganisaties. In dit advies aan de gemeente neemt de Brede Raad 010 de ervaringen van Rotterdammers als basis.

De gemeente Rotterdam heeft de Brede Raad 010 gevraagd te adviseren over haar nieuwe beleidsplan armoede. In het coalitieakkoord 'Nieuwe energie voor Rotterdam' is 'minder armoede' als één van de prioriteiten gesteld.

Armoede is een groeiend probleem in Rotterdam. Ruim 18% van de Rotterdammers leeft onder de armoedegrens. Dat zijn bijna 120.000 Rotterdammers.[1] Eén op de vier Rotterdamse kinderen groeit op in armoede. Volgens de Rotterdamse Rekenkamer kampen meer dan 100.000 huishoudens met ernstige schulden; een kwart daarvan kan niet meer worden afgelost. Steeds meer mensen zijn ook langdurig arm. 'Armoede is meer dan het niet hebben van geld. Het is vooral iets sociaals. Als je geen geld hebt, kun je niet mee doen.' **Dick Couvée, okt. 2018*

De Brede Raad 010 is in 2017 en 2018 in gesprek gegaan met Rotterdammers over hun ervaringen met schulddienstverlening, een thema dat nauw verbonden is met armoede.

Probleemstelling en methodiek

In de Contourennota armoedebeleid wordt een integrale benadering gehanteerd die de relatie tussen armoede en schulden met andere domeinen weergeeft, zoals gezondheid, werk, inkomen, meedoen, wonen, etc. Bij het vormen van de visie betrekt de gemeente stakeholders, zoals de Brede Raad 010.

De vraag die de gemeente Rotterdam aan de Brede Raad 010 heeft gesteld is:

Hoe denkt de Brede Raad 010 over de Contourennota armoedebeleid?

- Liggen de accenten op de juiste plekken?
- Mist de Brede Raad 010 essentiële aandachtspunten?

[1] www.warmrotterdam.nl

2. Bevindingen

Ambities

De Contourennota armoedebeleid is voor de Brede Raad 010 goed leesbaar. Uit ervaringen van Rotterdammers blijkt dat armoede niet voor iedereen hetzelfde betekent. Daarom vindt de Brede Raad 010 het positief dat er in de nota een helderde definitie wordt gegeven van armoede. Wij vinden het goed te merken dat de gemeente Rotterdam zich bewust is van de problematiek rondom armoede en schulden en hier veel aandacht aan besteedt. De Brede Raad 010 staat ook achter de ambitie van de gemeente om de cirkel van armoede te doorbreken. Ook het streven om bij life-events armoede sneller te signaleren en aan te pakken juicht de Brede Raad 010 van harte toe.

In de Contourennota armoedebeleid wordt een aantal grote ambities benoemd. De ambitie een integrale aanpak van armoede te hanteren en de vervlechting van beleidsterreinen, zijn ambities waar de Brede Raad 010 zich achter schaart.

Wij vinden het ook positief te lezen dat de gemeente Rotterdam meer inzet op de samenwerking tussen diverse partijen, zoals bedrijven, scholen, maatschappelijke organisaties, instellingen en andere Rotterdammers (vrijwilligers). Door samenwerking kan niet alleen armoede beter worden bestreden, maar kan ook vroegsignalering beter van de grond komen.

Aan de genoemde ambities worden weinig concrete doelstellingen gekoppeld. Eén van de doelstellingen die wel wordt benoemd, is 8.000 mensen uit de bijstand halen. Hier kan de Brede Raad 010 zich in vinden. Wel zouden we meer van dergelijke concrete doelstellingen willen zien.

Advies 1. Formuleer doelstellingen die concreter zijn.

Doelgroepen

De Brede Raad 010 vindt het positief dat er specifieke doelgroepen worden benoemd in de nota. In deze opsomming van doelgroepen mist de Brede Raad 010 echter de doelgroepen: mensen met een beperking en chronisch zieken.

In de nota worden alleen mensen met een verstandelijke beperking summier benoemd. In Rotterdam wonen ruim 90.000 mensen (15% van de bevolking) met diverse beperkingen.

Wij vragen ons af of er meer doelgroepen zijn die specifieke aandacht nodig hebben in de aanpak van armoede. Om maatwerk te kunnen bieden aan mensen die leven in armoede, is onderzoek nodig naar wat specifieke doelgroepen nodig hebben. In de nota wordt gesteld dat de huidige selectie van doelgroepen gebaseerd is op diverse onderzoeken. Desalniettemin wordt een belangrijke doelgroep nauwelijks benoemd: mensen met een beperking.

Hoe per doelgroep de aanpak van armoede wordt bestreden en welke indicatoren hiervoor zijn gebruikt, leest de Brede Raad 010 graag terug in het plan van aanpak armoede.

Advies 2. Stel per doelgroep een plan van aanpak op, inclusief indicatoren voor de bestrijding van armoede.

Mensen met een beperking en chronisch zieken

Mensen met een beperking hebben vaker dan anderen geen betaald werk: 55% van hen heeft geen werk.[2] Ook hebben zij vaker dan mensen zonder beperking extra kosten door hun beperking. Daarnaast kunnen mensen met een beperking te maken krijgen met een stapeling van zorgkosten. Zo moeten zij onder andere de 'voorliggende voorzieningen' uit de Wmo zelf betalen, terwijl veel tegemoetkomingen en compensatieregelingen zijn wegbezuinigd. Mensen kunnen hierdoor in financiële problemen raken en soms zelfs afzien van noodzakelijke zorg. Wellicht zijn voor deze doelgroep andere oplossingen nodig dan nu worden beschreven.

Volgens artikel 28 van het VN verdrag inzake mensen met een handicap, dienen overheden zorg te dragen voor een behoorlijke levensstandaard en sociale bescherming aan mensen met een beperking.[3]

Advies 3. Neem mensen met een beperking op in de lijst met doelgroepen die specifieke aandacht nodig hebben in de aanpak van armoede.

Naast mensen met een beperking, krijgen we signalen binnen dat ook ouderen met een migratieachtergrond vaker in armoede leven. Uit verhalen van Rotterdammers die we hebben gesproken, blijkt dat wanneer zij op latere leeftijd naar Nederland zijn gekomen, zij minder AOW opbouw hebben. Hoewel mensen met een migratieachtergrond in de Contourennota armoedebeleid worden benoemd, vraagt de Brede Raad 010 ook aandacht te besteden aan deze groep.

Advies 4. Neem ouderen met een migratieachtergrond op in de lijst met doelgroepen die specifieke aandacht nodig hebben in de aanpak van armoede.

In de nota lezen we dat er wordt gewerkt met ervaringsdeskundigen. Hier staan wij volledig achter.

[2] www.mensenrechten.nl
[3] VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (september 2007).

Aanpak van armoede

Uit de gesprekken met Rotterdammers blijkt dat mensen die leven in armoede vaak veel stress ervaren. Daarom verwachten wij veel van de pilot met een stressbestendige aanpak.

De Brede Raad 010 heeft een aantal specifieke aandachtspunten bij de aanpak van armoede:

- *Tegemoetkomingen*

AOW/jeugdtegoed

Uit de gesprekken met Rotterdammers blijkt dat het AOW/Jeugdtegoed niet kan worden besteed aan eten en drinken. Rotterdammers zijn van mening dat het tegoed breder besteedbaar zou moeten zijn, zodat mensen het tegoed ook kunnen gebruiken voor eten en drinken. Mensen tussen de 18 en 65 jaar krijgen geen vergoeding, wellicht omdat zij werk hebben, of kunnen werken. Er is echter ook een groep Rotterdammers die geen werk heeft of onvoldoende kan werken. De Brede Raad 010 stelt om die reden voor dat er geen grens moet zitten op leeftijd, maar op inkomen en daarmee de term AOW/jeugdtegoed te veranderen in 'tegemoetkoming inkomen'.

Advies 5. Baseer het AOW/Jeugdtegoed niet op leeftijd, maar op inkomen en maak de vergoeding breder besteedbaar.

- *Fonds Bijzondere Noden Rotterdam*

In de Contourennota armoedebeleid wordt beschreven dat de gemeente de komende periode samen met het Fonds Bijzondere Noden Rotterdam zal bekijken of de bijzondere bijstand nog voldoende aansluit bij de behoefte en of dit ook het daadwerkelijk vangnet blijft. Uit de gesprekken die wij hebben gevoerd, blijkt dat de bijzondere bijstand niet meer voldoende aansluit bij de realiteit. Wij raden de gemeente aan om bij deze inventarisatie ook te kijken naar wat er de afgelopen jaren geschrapt is van de bijzondere bijstand en weer aangevuld moet worden.

Advies 6. Kijk bij de inventarisatie van de bijzondere bijstand naar wat er de afgelopen jaren geschrapt is en wat weer aangevuld zou moeten worden.

- *Sportfonds voor volwassenen*

In de Contourennota armoedebeleid wordt per levensdomein beschreven wat de beleidsdoelen zijn. Bij het levensdomein 'Gezonder leven – terugdringen gezondheidsverschillen' adviseert de Brede Raad 010 een volwassenen sportfonds toe te voegen.[4] Hieraan zouden ook voedingsadviezen gekoppeld kunnen worden.

[4] DSP: *Haalbaarheid sportfonds voor volwassenen* (2018)

Advies 7. Voeg een volwassenen sportfonds toe bij het levensdomein 'Gezonder leven – terugdringen gezondheidsverschillen'.

Bij het levensdomein 'Beter Wonen' vraagt de Brede Raad 010 aandacht voor aanpasbare woningen en aangepaste woningen voor mensen met een beperking. Uit de signalen die de Brede Raad 010 binnen krijgt, blijkt dat er te weinig (betaalbare) woningen zijn die aan te passen zijn als iemand een beperking krijgt. Als mensen vanwege een beperking moeten verhuizen naar een aanpasbare woning, blijkt dat hier vaak extra kosten bij komen kijken die niet voor iedereen te betalen zijn. Zie hiervoor ook pagina 7: 'mensen met een beperking en chronisch zieken'.

Advies 8. Voeg bij het levensdomein 'Beter Wonen' aanpasbare woningen toe.

Communicatie

Uit de gesprekken die de Brede Raad 010 met Rotterdammers heeft gevoerd blijkt dat zij veel behoefte hebben aan heldere, begrijpelijke communicatie. Zeker over de mogelijkheden van aanvullingen op het inkomen. Eerder bestond het 'BRUG-boekje', een Rotterdamse gids voor de bijzondere bijstand. In deze gids stond informatie over de meeste dingen waarvoor Rotterdammers met een minimum inkomen bijzondere bijstand kunnen aanvragen. Zoals bijvoorbeeld de langdurigheidstoeslag, of de financiële ondersteuning bij te maken bijzondere ziektekosten. Rotterdammers geven aan dat zij daar erg positieve ervaringen mee hebben, ze vonden het boekje overzichtelijk en duidelijk. Het liefst zouden ze het boekje weer terug willen hebben.

Advies 9. Zet in de communicatie naar Rotterdammers alle mogelijke middelen in die passen en aansluiten bij wat mensen bereikt, zoals het 'BRUG-boekje'.

Lonend werk

In de Contourennota armoedebeleid wordt een koppeling gemaakt met het Nationaal Programma Rotterdam Zuid, waar jongeren werken aan een startkwalificatie. Wij vinden dit een positieve ontwikkeling, omdat wij ervan overtuigd zijn dat werk, het hebben van een betaalde baan, een eerste stap uit armoede betekent.

Goed lopende initiatieven

Bij het verbeteren van samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid wordt beschreven dat de gemeente goede initiatieven die vanuit de stad ontstaan wil ondersteunen bij het doorontwikkelen of opstarten, eventueel door middel van een subsidie. Dit onderschrijft de Brede Raad 010 volledig.

3. Tot slot

De Brede Raad 010 heeft met energie en enthousiasme aan dit belangrijke onderwerp voor Rotterdammers gewerkt. Wij vinden de Contourennota een ambitieus plan en kijken dan ook uit te adviseren over het plan van aanpak.

De Brede Raad 010 vindt dat de accenten in de Contourennota op de juiste plekken liggen. Als belangrijkste missen wij specifieke aandacht voor mensen met een beperking en chronisch zieken.

4. Adviezen op een rij

Voor de volledigheid geven wij u de adviezen zoals in bovenstaande tekst geformuleerd nogmaals weer:

Advies	Onderwerp	Pagina
1	Formuleer doelstellingen die concreter zijn.	6
2	Neem mensen met een beperking op in de lijst met doelgroepen die specifieke aandacht nodig hebben in de aanpak van armoede.	7
3	Neem ouderen met een migratieachtergrond op in de lijst met doelgroepen die specifieke aandacht nodig hebben in de aanpak van armoede.	7
4	Stel per doelgroep een plan van aanpak op, inclusief indicatoren.	7
5	Baseer het AOW/Jeugdtegoed niet op leeftijd, maar op inkomen en maak de vergoeding breder besteedbaar.	8
6	Kijk bij de inventarisatie van de bijzondere bijstand naar wat er de afgelopen jaren geschrapt is en wat weer aangevuld zou moeten worden.	8
7	Voeg een volwassenen sportfonds toe bij het levensdomein ‘Gezonder leven – terugdringen gezondheidsverschillen’.	9
8	Voeg bij het levensdomein ‘Beter Wonen’ aanpasbare woningen toe.	9
9	Zet in de communicatie naar Rotterdammers middelen in, zoals het ‘BRUG-boekje’.	9

De Brede Raad 010 hoopt u met deze bijdrage vanuit de Rotterdammer van dienst te zijn geweest.